

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorúrt, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyitóléte ára 15 frt.

Alsó-Fehérmegye törvényhatósági bizottságának őszi közgyűlése okt. hó 13-án.

Borus idő, itt-ott kukoriczaszedés, országos vásár és azon körülmény, miszerint a tisztviselő urak mindnyájan jó egészségnek örvendő s fegyelmi kereset által sem háborítva minden állomást betöltve tartanak, lehűtő a nagyérdemű bizottsági tagok buzgalmát s ilyen formán bizony könnyen meglehetett számlálni a gárda törhetlen tagjait, kik a terem ehojától kísért éljenzéssel fogadták a meghívó küldöttséggel belépő mlgs főispán urat. A megnyitó beszéd különös figyelmére méltatá a tisztviselők tervezetben levő nyugdíjalapját, s a lefolyt képviselőválasztásokra tekintve, nem helyesle azok balvéleményét, kik oly könnyen taragnak visszaélést a tisztviselőknek legkorrektebb alkotmányos eljárásából is. A szép beszéd éljenzés közt jegyzőkönyvre vétetett. Ezután főjegyző aa hozzáfogott a tárgyak előadásához, vagy amint mondani szokták: leörléséhez. Elég gazdag változatossággal tehette ezen működést, alig-alig szakítva felbe egy-egy felszóló által, mi jótékony pihentetőül szolgált a fátaszó tudógyakorlatban.

Legelőbb is tudomásul vettük a belügyminiszter azon intézkedését, melyel jóváhagyta a tavaszi közgyűlésnek akár a tél utó végén is lehető megtartásáról szóló határozatot. Azután a jövő évi költségvetés következett, melyben a 11 000 árva közgyámjának 150 frt fizetés szaporitást szavaztunk, egy régi tisztviselőnk buzgolkodása folytán pedig megkértük a belügyminisztert, hogy miután tisztviselőink nem lakhatnak hónapos szobában, s a háziurak a félévi házbért előre szokták felvenni saját nyugalmuk érdekében, máltóztassék a lakbért a háziurak kevéért negyedévenként előre kifizettetni. A 190 rendes, és az előjegyzésben vett 10 virilisenk névjegyzékét, miután már a „Közérdek” kihirdette, nem kívántuk felolvastatni s a mi színtely örvendetes, nem kellett az idéj. választás alá eső taghelyekre intézkedést tenni.

A honvédelmi miniszterrel az épülőben levő honvédlaktanya bérlete érdekében 25 évre kötött szerződés örvendetes tudomásul vétetett, lezámítva azt a kis borongó gondot, hogy valjon a letelő negyedszázad mulva ki fogja az új szerződést megkötni s kik fogják a jelenlegiek közül azt „örvendetes tudomásul” venni?! Erre ugyan nem maradt sok gondolkoznivaló idő, mert méltán megütődünk Torda-Aranyosmegye azon atyafiságos kívánságán, hogy mi építsük ki a marosludasiaknak a hídától az indóházig való utat és pedig csak azért, mert a mi területün-

kön van az ut. Hát mi nem tartunk fen egy sokkal hosszabb és nehezebb utat a szomszéd megye területén? Nő hát akkor csak maradjunk a réginel. Három fontos szabályrendeletet belügyminiszter ő nmlga megerősített. Ki fognak hirdettetni. — Meglehető kíváncsiságot keltett a vizaknai román aafiak magyaros fellebbezése a tisztújítás ellen. A törvény §§-ai nem támogatták indokaikat, s így azok eldőlték a legszebb csönében, anélkül, hogy bárcsak egy vizaknait láttunk volna. Bizonyára nem akartak a bírói meggyőződésre sem pro. sem contra befolyással lenni. És ez a puritán szellem tartoztatta vissza kétségtelenül a mi abrudbányai barátainkat is, kik állítólag oly erősen biztatták szegény Ocsvay Árpádot a tisztújítás előtt, hogy valamennyit mind képviseléleti tagnak gondolta lenni. A választási jegyzőkönyv illető passusa szárazon előadja e fellebbezésnek meghiusulását, minek egy 3 oldalra terjedő fellebbezés lett gyászos szüleménye, de mind hiába!

Hogy mennyivel jobb világ lehetett régebben, tanúsítja az is, hogy Nagylak és Sz.-Kocsárd közti Maros folyón érdemes volt rávjogot kérni és kapni. Az emberek jötték-mentek akkor a két part között. Gr. Kleebelsberg Zdenkora azonban az idők változával csak a jog maradt, de nem a haszon is. Ő hát nem is csináltatott több hajót. Ámde a jog kötelezettséggel jár, mint az „Approbatatae Constitutiones” illető része és titulussa mondja, — ergo: megkérjük a miniszter, hogy juttassa e jogot oly gazdának, ki a köteleességnek jobb hasznát bírja venni. A megye bizottság megengedte Kerpenyes községnek, hogy vegye meg a kincstár 9 havi koresma jogát, Felenyednek pedig, hogy adjon e egy 79 □-öl belsőseget. Az alsógáldiakat, kik jószívű adakozók lehetnek, ugy hogy sietségünkben meg a törvényre sem gondoltak, a szükséges jó rend megtartására utasítottuk s elhatároztuk, hogy miután a verespataki járás orvosi állomásra senki sem pályázott, bizonyosan csak azért, mert az egyik azt hitte, hogy a másik lesz protegálva — s viszont, — új pályázatot hirdettünk, minek folytán még megerjük, hogy ezen a réven vissza fog térni az eltávozott Mester Áttila!

A belügyminiszter féltvén minket a choleraótól, megrendelte, hogy legyen mindenütt carbolsav, vasgálicz, rézgálicz stb. Csak éppen pénz nem adhatott erre, a mi pedig nekünk nincs. Reá bízta a dolgot az alispánra, hogy igazítsa el bölcsen: ha lesz cholera, akkor legyen carbolsav — és erre pénz is, — ha pedig nem lesz: akkor nem kell költeni. Addig is megadóztattuk magunkat a beteg-

ápolási alap részére 1% rovatallal. — Mennyit törte magát az a két bizottság, melyek egyike a községi szervezeti szabályzatot, a másik a közmunka szabályzatot összeállította, megkriizálta, toldta — földta! Hát még azok, akik a tisztviselői nyugdíj alap szabályait össze faragták s egy hosszú fizetési listával kimutatták, hogy fizetés után szép fizetést lehet kapni „pensio” czimeu, ha elesap a t. vármegye valami czimen. Azt a sok fáradságot oly kevésbe vette a t. közgyűlés, hogy éppen csak Csató Lajosnak jutott eszébe nem adni pensiót az ismét férjhez ment, de ismét előzvegyült asszonyságoknak s Ávéd barátunk kívánta volna a városi tisztviselőket is egy kalap alatt pensionáltatni. Persze, hogy nem kellett a szegény aafiak! Majd később, mikor lesz egy kis „bank alapjuk.” Az igazoló választmányba bevalasztattak: br. Splényi, ifj. Gáspár, Török Bertalan, dr. Kovács Ödön és dr. Magyarai Károly; főispán ő mlga elnökül az alispant, tagokul pedig Garda, Szalánzy Lőrincz és Antonelli canonok biz. tagokat nevezte ki, a közigazgatási bizottság kilépő ő tagjára pedig szavazást rendelt el id. Gáspár János elnökele alatt, mi rögtön élénkséget költött fel a esőndesen nyugvó gyülekezésben, ugy hogy csak néhányan hallgatták meg: miért panaszol Zólyom, mi felett sohajtoz Kolozsvár várossa, és mi nem kell Torontálnak a legtöbbet feliratozó megyék egyikének. Csak akkor jöttek be, midőn a Balászfalvára kért telekkönyvi hatóság ügye vétetett elő. A megye ugyanis azt kérte volt a május havi gyűlésben, hogy legyen ott tkvi hatóság, de rendeztessenek a bíróságok is, mert az már mégis csak nagy anomalia, hogy megyénk több községe más törvényhatóság területén levő bíróságok tartozzék s viszont pld. Balászfalvára jöjjenek a kuküllőmegyei községek. A balászfalviaknak nem igen tetszett ez a „junctum”, és Csató Lajos ékesen kifejtette, hogy így Isten tudja mikor lesz bírósági rendezés és azzal együtt telekkönyv. Már pedig erre szükség van, mert sok költségbe kerül az Enyedre való utazás stb. Kisső furesán jött az is, hogy a balászfalvi szbírói járás községei a lakás, átköltözés stb. költségeit megszavazták, s a miniszter a felajánlott évi 366 frtot elfogadva, mégis azt kívánta, hogy ezen összegből általa fizetendő 150 frton felüli szállásbér többletet is fizessék a községek. Meglehet, hogy csak rosszul van fogalmazva a leirat, de másképpen érte; ám a közölt leirat tiszta értelme mégis csak oda megy ki, hogy 366 frtbel fennmaradó többlet az igazságügy miniszter tárczájának „jövendele” lesz. A sok szóbeszéd vége a lett, hogy felirunk a bíróságok rendezése s a balászfalvi tkvi ható-

TÁRCZA.

„1784-ben Tamadott Oláh Zenebonának leírása.”

— Közli: Szentkatolnai BAKK ENDRE, vizaknai r. k. plébános. —

Ily czimen bérczi kies hazánk híres történetírója Benkő Józsefnek egy kézirat maradt hátra, melyet előbb néhai t. Kerekes Ábel szászvárosi Conrector bírt, az ő halála után pedig a szászvárosi könyvtár.

Jóllehet, kedves olvasó, hogy az ugynevezett „Hora lázadás” monographiáját gr. Teleky Domokos (Pest, 1865) azután meg Szilágyi Ferencz elég kimerítően megírták, azonban ezen lázadás történelméhez több nevezetes adatot foglal magában Benkő Józsefnek fenn czimzett kézírata. Mit istenben boldogult vizaknai nyugalmazott senator Székely Ferencz ur 1825. febr. 14-én lemásolván, s jelzett senator ur kedves nője tek. Darvas Veronikától kézhez kapván, bátor vagyok ezen becses lap hasábjain egész terjedelmében közölni, mint oly leírást, mely vármegyénknek több helysége és kimagaslóbb családja történetéhez is egyes fontos adatokat tartalmaz magában.

Hora* Világ.

A dolgoknak kimenetelét, az igazgatás rendében vizsgálók példákából jegyezték meg, hogy az alsóbb rendnek a felsőbb renddel egyenlőségre való vágyódása sokszor okozott a birodalmokban és társaságokban feltámadásokat, valamint a természetben mikor a nap az éjszakával egyenlősítetik (aquinocetium), az időnek valami rendkívül való

* Más néven Urszu Nikoláj.

ndulatja szokott tapasztaltatni. Az egyenlőségre való vágyodást pedig az igazgatásnak valami hibái okozzák mindenkor.

1784-dik esztendőben Erdélybe indult oláh zenebonának voltak ugyan több lappangó okai is, de közelebbről ilyen okokból származott. Azon esztendőben Kisasszony havának kezdetin Hunyadvármegyének Kitid nevű főnykében Gantzága nevű faluból az első oláh regiment Kápt András nevű oberstlájnyával Hátszegen egy néhány oláh jobbágnak jelentik magokat szélhelyi katonasgráa, azon időtájban Fehérvármegyében is Oláh-Herepéről megint oláh jobbágyok a fehérvári commendánsnál ugyan szélhelyi katonaságnak elvételére ajánlják magokat; mind e két helyeken hog s mint fogadtattak az oláh jobbágyok, nem tudhatni, de onnát olyan képződést és elhíttést szereztek magoknak, hogy ők a fegyver felvételével majd nem csak a jobbágyágtól megmenekednek, hanem a jószágban is, amelyen laknak, megörökösítették, a földös urakkal egyenlőkké tétetnek. mely képződést erősített benne az oláh papok falbesugása, mert bizonyos, hogy az oláh papok nemcsak sugva, hanem sok helyeken, kiváltképpen Zarand vidékén a templom tanítószékéből is ingerelték a népet a földös uraság ellen való feltámadásra — mondván nekik, hogy majd a jobbágy-ság eltöröltek és ők a jószágban megörökösítettnek, mely hitegetésekből kivált az oláh jobbágyok annyira megvakmerősítették, hogy se a földös uraságnak, sem a vármegye tisztjeinek nem akarának engedelmeskedni. Hunyad-és Fehérvármegyék egymás után küldötték be jelentést arról az erdélyi főkormányzó tanácsnak; — nevezetesen Hunyadvármegye ilyen szókkal, magyarra fordítva, Kisasszony havának 23-ik napján: „A Tábla a dolgot nem

nagyítja, de a dolog igazságából a főkormányzó tanácsnak alázatosan jelenti a fehérvári és hátszegi irogatásokkal, a nép megzavarodásának annyira menetelét, hogy nyilván közönségesen és mindenütt tolvajlások, gyilkosságok és égetések elkezdéséről beszél számmon, ha idején meg nem orvosoltatik, kiesiny szikrából nagy tűz támad.”

Ezekre s több helyekről ment tudósításokra a hátszegi és fehérvári irogatások eltiltattak ugyan, egyszerűs-mind háromszéki főispány Halmágyi István ur rendeltetvén a nép zavarodásának okai kinyomozására, kinek igazgatása alatt hadi és polgári tisztek által közönséges helyeken kihirdtetett, hogy abból a felirogatásból, mely minden királyi paranesolaton kívül volt, a parasztság jobbágy-ság alól való kiszabadulását ne remélje. De ez a mód nem lévén elégséges, kivált az oláh jobbágy-ságot jövendő szabadsága iránt képzelt reménységéből kivenni, Szentmihály havának 7-ik napján Hunyadvármegye közönséges gyűlése (mely tartatott akkori felséges rendelésből Zarandvármegyével való egyesítésre) kért a főkormányzó tanács-tól katona segítséget a nép zenebonájának megelőzésére, ki is rendeltetett alkalmas időben a segítség, mely ha a maga idejére lemehet vala, — oh fájdalom! — azok az iszonyu cselekedetek nem következtenek volna; de a ki-rendelt katona segítség valakinek ellátásából szükségesnek nem tartatván, annak az egynek ítélete szerént a közönséges bátorságra elégnék állítottatott a vármegye tisztjeinek az oláh parasztság cselekedeteire szorgalmatos vigyázása. Oh hibás és szerencsétlen ítélet! mennyi ártatlan vérrrel áldozott a nép bolondsága annak az egy ember ítéletének. Ugyanis a megbolondított oláh nép szeme előtt semmi fenyték, a hamu alá takart tűz Szentandrás havának 1-ső napján lángot vetett eképpen.

ság felállítását végezték ismét, de külön-külön, mit aztán mindkét nézet pártolói melegebben fogadták.

Több község számszáma lett ezután előterjesztve. De hol vannak a költségvetések és egy sereg be nem jött számadás? kérdezték. Nő a költségvetések bejönnek ezután, a restans számadások beadására pedig — fegyelmi büntetés terhe alatt — 45 napi határidő tűzött ki. Jóváhagyott Nagy-Enyed város pót-szervezeti szabályzata, a szesz és pálinkaárulás haszonbérbe adása két derék licitáns egymást felülmulni törekvő versengése folytán, a város érdekében árverésre lett utasítva. Abrudbánya egy rendőr alkapitányt s egy szolga állomást kívánt szervezni — megadott. Gy.-Fehérvár képviselője nemcsak kegyességéből, hanem számos helyes indokból az üzleteket vasárnaponként délelőtt 10 órától délutáni 3 óráig zárva tartatni rendelte, ez is helybenhagyott, mert 30 jó nevű üzlet mindenféle vallású vezetőinek ohajtására történt. Egy pár apróbb ügy után a megye szabályrendeleteinek kinyomatása elhatározván, id. Gáspár János választási elnök beadja a szavazás eredményét, egy esomó választási cézédulát, melyek szerint 1885. és 1886-ik évekre közigazgatás bizottsági taggá választottak: Batta Bertalan, Zeyk József. br. Kemény Endre, Zeyk Dániel és Csató Lajos — ez utóbbi kivételével mind a régiék. Főispán ő mlga Boér Bélát tiszteletbeli szolgabírónak nevezvén ki, a kellemes meglepetésben részesített ifjú tisztviselő az esküt mindjárt szépen le is tette. Ezután ő mlga köszönetet mondva a tapasztalt érdeklődésért — a gyűlést eljenzések között bezárta.

Referens.

Fény és árny.

— Gyűlési referéda. —

Alsó-Fehérmegyei községi és körjegyzői egylete f. évi október 12-én d. e. 10 órakor Nagy-Enyeden a megyeház nagytermében tartotta meg évi rendes közgyűlését.

A gyűlés tárgysorozata volt: a) Elnöki jelentés. b) Pénztári előterjesztés. c) Indítvány a községi biráknak 6 évre leendő választása tárgyában, előadta Molnár József tövisi jegyző. d) Előterjesztés a körjegyzők fizetése tárgyában, előadta Ravai V. József mihályfalvi körjegyző. e) Indítvány a megyei összes körjegyzőinek az egyletben kötelező beállása iránt. Ajánlatba hozta Málnási Károly egyleti jegyző. f) Indítvány. községi takarékpénztárak felállítására iránt, előadta Imreh József m.-lapádi körjegyző. g) Előterjesztés a jegyzői nyugdíj alap létesítése iránt. Javaslata hozta Boér János m.-csesztvei körjegyző. h) A jövő évi közgyűlés helyének meghatározása.

A gyűlést, melyben az egylet tiszteletbeli elnöke tek. Csató János alispán, Szász József nagyenyedi járás szbirója és Török Antal árvaszéki közigazgató urak is mint pártoló tagok részt vettek. Török Bertalan elnök következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelet közgyűlés!

Egyletünk életműködéséről számot adni vajmi lehetetlen anélkül, hogy azon körben, melyben községi közigazgatásunk mozog, némi körültekintést ne tegyünk.

A lefolyt év alatt elvi tekintetben egy nevezetes mozzanat merült fel. Hazánk egyik nagy törvényhatósága Torontálmegye bizottsága magáévá tette a közigazgatás álla-

mosításának eszméjét s a képviselőházhoz intézett terjedelmes feliratban fejtette a kivétel módzatait.

Öszintén megvallom: én az autonómia híve lévén, csak azon közigazgatási szakokban fogadom el az állami kinevezést, melyeknek teljesítése politikailag fontos teendőkkel is nincsen összekötésben. A törvényhatóságok és az állam közti viszony jelenlegi alakja a legzélszerűben oldja meg a kérdést; s a felügyeleti viszony ily nemű fenntartása a községi életben is elegendő, ha a törvényhatóság illetékes közegei törvényadta joguk és kötelességük megfelelő gyakorlása által a községi közigazgatás menetét helyes útjára elterelni, vagy éppen elposványosodni nem engedik.

Méltó azonban megfontolásra a községi javadalmozás tuiterhelt állapota. E tekintetben jelen gyűlésünk tárgysorozata egy fontos indítványt tartalmaz. Felhívom arra előlegesen is t. gyűlés szakavatott tagjainak figyelmét.

Egyleti életünk tevékenysége a lefolyt évben nem volt a megelőző évekéhez hasonló. A választmány kötelességének fogja ismerni, hogy e tekintetbe jövőre panasz ne legyen, de azt csak úgy oldhatja meg, ha a t. tagok is nagyobb érdeklődést tanúsítanak a szellemi ügyek iránt, legalább is olyant, aminőt a balázsfalvi és Tövis vidéki tagok mutattak fel anyagi tekintetben. Ugyanis egyletünk javára rendezett mulatságból összesen egyszáz tizenkilenc forint és 85 kr jutott egyletünk pénztárába. Fogadják szíves elismerésünket és köszönetünket.

Egyletünk tagjainak száma 76-ot tesz. Kilépés avagy halálozás nem történt.

Az egyleti nyugdíj alap, mely a megyei házi pénztár kezelete alatt áll s takarékpénztárilag kezeltetik: 461 frt 57 krt tesz. Saját külön vagyonunk pedig: 537 frt 43 krt tesz, mely egy év alatt 186 frt 98 kr gyarapodást mutat ki. Sajnálattal vagyok kénytelen bujlelteni, hogy a kátralekos díjak 271 forint 50 krt tesznek, mi azonban folyó gyűlésünk alkalmával remélhetőleg szállani fog.

Fogadják t. uraim ezek után őszinte kártársi üdvözlétemet, melyel a közgyűlést megnyitottam nyilvánítom.

A pénztári eredmény bemutatása után elfogadtattam a községi előjáróságoknak 6 évre leendő választását ajánló javaslat, mi — pártolás végett egy megyénk közgyűléséhez, mint a társjegyzőkhöz fog terjesztetni.

A jegyzői fizetéseknek a megyei pénztárból való kiadása tárgyában más törvényhatóságok e tárgyában tett intézkedéseinek beszerzése után megfelelő javaslatot váratik be.

A jegyzői egyletnek pártolása iránti felhívása megtételét a t. alispán ur annyival szívesebben vállalta el, mivel anyagi tekintetben, különösen a nyugdíj alapra nézve szép eredményt mutathat fel az egylet.

A községi hitel szövetkezeteknek viszonyaink között lehető alkalmazása tárgyában egy pálya munkára 3 drb 10 frankos arany tűzött ki.

A községi nyugdíjalap szervezeti szabályok újabb átdolgozására egy bizottság küldetett ki.

A jövő évi közgyűlést Vizaknán fogjuk megtartani. Végül Monostori Károly fiatal tagtársunkat egy évre a titkári teendők vitelével bízuk meg.

A gyűlés elé terjesztett indítványok letárgyalása után az egylet a megjelent tagokhoz a tanúsított érdeklődésért köszönetét nyilvánítva, a gyűlést véget ért.

Mindszent hava 28-ik napján Zalathna vidéke Kerpenyesi Krisán Dsurs királyi jóság jobbágya Zaránd vidékén Brádón hetivásár alkalmosságával a Körös vizén álló hid alá több oláhokat gyűjtve, azt mondja nekik, hogy a jövő vasárnap (mely utolsó napja volt Mindszent havának) az oláh jobbágyoknak bizonyos császári parancsolatot akar kihirdetni, melyre minél számosabban gyűljenek a mesztákéni templomhoz; ez a Mesztákén nevezetű oláh falu Bráddal egybefolyó határon éppen az erdő alján, egyik része pedig az erdőbe fekszik napnyugotra. Azon a napon déltájban Krisán Dsurs elmenvén a mesztákéni templomhoz; az odagyűlt sokaságnak így szól: „Ti a nyáron felirtátok magatokat katonáknak, már most jöjjetek velem Fejérvárra fegyvert kérni, vagy ha nem akartok fegyvert adni, az igazságunkat adják ki.“ — Azon beszéd közben kiveszen a tarisznyájából egy festett s rész szerént aranyozott fakeresztet s azt a sokaságnak ilyen szöveggel mutatja elő: „Íme ez a császár képe, és jele annak, hogy a császár akarja, hogy ti katonák legyetek.“ Ezen szavai után beszélni kezd a kereszt szentségéről, a többi között ilyen szöveggel: „Ti a keresztbe hisztetek, arra keresztelkedtetek, arra esküsztek“ s több feléleket mond nekik, utójára megparancsolván, hogy másnap, hétfőn, mely Szentandráshavának 1-ső napja vala, minden falukból, a faluknak mekkoraságához képest öten, haton, tizen is illendő készültekkel gyűljenek Kurety nevű faluhoz, mert ő megvárja ott őket és onnan Fejérvárra viszi fegyvert kérni. — Egymásra gyűltenek oda mind szabadság keresésnek helyére nemcsak a Zaránd vidéke, hanem a marosmelléki jobbágyok is.

A kurtényi gyűlekezethe a más két ámitók is, megint királyi jóság jobbágyai u. m. n.-aranyosi Horj a,

vagyis maga tulajdon nevének Kriszta Nyikula és kerpenyesi Klossa Junon fekete papi hosszu czondrába magukat bemutatták, és az oláh sokasághoz, kezökben keresztet tartván, eképpen szólottak: „Az isten akarja, a császár parancsolja (oh szentségtörő szók), hogy a magyarok mind megöletessenek.“

Azon időtájban, nevezetesen Mindszent havának 20-dik napján, az erdélyi főkományszó tanács titkos rendelkezést küldött vala ki arról a vármegyékre, hogy egyenesen magának F. urunknak jelentett volna be, mely veszedelmes szándékkal igyekeznek az Salis nevezetű ámitónak vagy az ő kiküldöttjeinek elfogattatások parancsolatván; Zaránd vidéki v. szolgabírók Gáál Mihály, Madotsa József, Naláztzi Farkas és Pakot Mihály hallván az oláhok egybegyűlését, vasárnap a mesztákéni templomhoz, onnan pedig mindjárt másnap Kuretyra újabb összegyűléseket és hogy bizonyos ámitó arany keresztet mutatván, azzal gyűjtjené egybe a népet — mindezekből azt hozták ki, hogy azon ámitó vagy maga Salis, vagy az ő küldöttje, azért a királyi parancsolathoz való buzgóságából hétfőn reggel magok mellé vevén Szombathi Mihály commissariust, Kristosori Lajost Mizes nevű orosz regimentből való kadétot, 4 közkatonát, egy vármegye kornyikját és egy hajdút, elmentek Kuretyra, holott Krisán Dsurs ámitót elfogván, megindultak vele, midőn a közelebb álló oláhok jelt adván a sokaságnak, mindenfelől reá rohantak a vármegye tisztjeire és Gáál Mihályt, Naláztzi Farkast s egy közkatonát megölvén, Krisán Dsurst kiszabadították, a többi vármegye tisztjei pedig és a katonák életök megtartásával alig szabadulhattak el. Azon gyilkosságon kezdve, kedden délbe egy óra tájban Kuretyhoz gyűlt oláh sokaság nagy si-

A gyűlésen részt vett tagok, valamint egy pár „műkedvelő urak a „Nemzeti szállodában“ gyűltek egybe közebédre.

A mi nagyon is természetes, az egybegyűlt kis társaságban jó hangulat uralkodott mind végig; a pohárköszöntőknek vége hossza nem volt. Első sorban az egylet tisztelet elnöke Török Bertalan emelt poharat főispán ur ő méltóságára, Frits Vilmos a nagyenyedi járás szbirója t. Csató János alispán urra, Imreh József m.-lapádi jegyző Török Bertalan elnökre s így tovább.

A társaság tagjainak nagy része csak a késő délutáni órákban távozott el. s habár kevesen voltak, nem bánták meg, hogy személyes jelenlétükkel részt vettek.

Ezzel a gyűlés valóban véget ért. Ennyit röviden a közgyűlésről. És ez a fény oldal.

Már most térjünk át, emeljük fel a fátyolt és lássuk az árnyoldalt!

Alsó-Fehérmegyei községi és körjegyzői egylete 1876. évben alakult; azóta már majdnem egy évtized lejárta és mégis, tekintve az ideai közgyűlésen megjelent tagok számát, azt lehetne gyanítani, hogy a mostani nem rendes évi, hanem alakuló gyűlés volt.

De talán és jogosan állíthatni, miszerint az alakuló gyűlésen több tag lehetett egybegyűlvé.

Igazán tiszteletet és elismerést érdemel azon néhány tag, kik az egyletet ez ideig is fenn tartták tartani. E megye összes jegyzői, kivéve a nagyenyedi járást, a mostani gyűlés alkalmával is nagy részvétlenséget tanúsítottak.

Hogy honnan e hideg részvétlenség, nem tudhatni.

A községi és körjegyzők sakkörébe vágó törvények hiányainak módosítása; a saját anyagi helyzetükben segítő ezél kivitele, nyugdíjalap létesítésére stb., ugy minden előforduló sérelmes intézkedések megvitatása és azok lehető módosítására, mily ezélanysokak a jegyzői egylet gyűlései, azt mondanom sem kell, azt mindenik községi és körjegyző tudhatja és daczára annak, a helyett hogy érdeklődne az ügy magasztossága iránt és a gyűlésekben személyes jelenlétével részt venne, nagy helytelenül csiga módjára be vonja magát odujába és onnan tétlenül nézi mikép egy néhány ügybuzgó katonája az egyletnek nem ismerve fáradságot, mint munkát, tervez, működik az egylet felvirágoztatása és fenntartása érdekében.

Ezen idegenkedés megtörésére a jeleni gyűlésben indítvány tételvén, abban határozat kelt. — Eredményét a jövőben meglátjuk.

Igaz és elismerésre méltó, hogy vannak jegyzőségek, melyek a megye központjától, mint az ideai közgyűlés helyétől távol esnek, de egy évben, egyszer gyűlésen megjelenni nem ép oly nagy áldozat, hogy azt mindeniktől megkívanni ne lehetne. Azt az egyet minden községi és körjegyző megteheti, csak akarat kell.

De sajnosan kell felemlítenem, hogy a látszat szerint akarat nincs, hol pedig akarat nincs, ott az ügy iránti érdeklődés sincs. — És ez az árnyoldal.

Marosmenti.

Megyei közélet.

Megyénk közigazgatási bizottsága havi ülését folyó október 8-án tartotta meg, melynek lefolyását a következőkben adjuk.

koltással és dühösséggel Kristosorra a nemesek udvarára rohant; megölték ott azon a napon: Kristosori Tamást, Andrást, Jánost, Ádámot és Sámuel, nevezetesen Kristosori Sámuel első rendbeli gyilkosok kegyetlenül egybe-rongálván, mások találtak rá, a kik így szólottak hozzá: „Mi tudjuk, hogy jó ember voltál, de az a parancsolat, hogy a magyarokat mind megöljük.“ Látván, hogy a halált el nem kerülheti, azt kéri, hogy vigyék a templomhoz s öljék meg ott, a kik el is vitték és a templom falához támasztván, tulajdon szemével látta, míg a gödröt megásták, azután megölvén, a gödörbe vetették; Kristosori Jánost is a templomhoz vivén, ott ölték meg. Ugyanakkor Kristosoron történt, hogy Kristosori Andrasné a zenebona alatt kettős magzatot szülvén, miuthogy a szülés fájdalmi megerőtlenítették volt, a zenebonás oláhok elől elszaladván, csak az egyik magzatját vihette el magával, a másodikat odahagyván, az ebek ették meg, — maga pedig Kristosori Andrasné a kristosori ref. pap feleségével az erdő felé szaladván, Czeretzel nevű falunál czeretzel Dsorka Flóra fejszéje fokával föbeütötte, vele levő gyermekét és a papné két leányával brádi Kopsz Ursz ugyanott megölte. — Szolgabíró Kristosori Gábor az oláh pap Popa Danyillához rejtve el magát, csakhamar reá-találtak a gyilkosok és a házból kiragadván, elsöbben botokkal egyben rongálták, azután föbelőtték, — ezen gyilkosságok között pedig ott Kristosoron a nemesség udvarait és házeit egészen felpredálták.

(Folytatása következik.)

Csató

Gruber Ferenc
Buran Dem
a másodfok

A bete

ján intézet

Az áll

rendes ülés

ben betérj

miniszter

erdője a na

elkészítés

Petyk

ber hóban e

adóhivataln

talnál 4304

Tehát

tember hav

szeptember

Hadm

kir. adóhiva

hivatalnal

hadmentess

68 krt tett

A kir

tozások fejé

59 kr, Cz

szág részér

83 kr. Ver

község rész

részére 73

Medvés, M

frt 49 kr.

940) frt 75

a bervei kö

ben 171 frt

frt község

frt 34 kr. S

ségben 73

községben

Havasgyógy

253 frt 60

falva város

kr. Balázsf

frt 88 kr.

Müller

hóban 27 a

szüntettet

tatott 11 a

114 frtra b

153 frton,

10 frt adó

frtra becsül

50 krért, a

97 frt 68 k

Béla Juon

adatott 50

birtoka 14

Guronisza

600ért elad

610 frt bec

frtért, akm

frt 81 kr a

György 98

200 frton,

61 frt 40

Pünk

a szárazv

lati uton le

közmunka

leendő áten

tározat a k

Niculaj gal

engedélyez

A ma

összeírás al

számmal tö

ki, ugyanez

M.-Forrói

engedése i

A kir

talános jele

Hent

hóban a fo

mezés szál

A gy

ítéltek szá

Összesen v

kir. járásbi

gálai 6; a

gálai 7; a

gálai 2; a

lati 1.

Tóth

ügyek met

Csató János alispán előterjesztése folytán verespataki Gruber Ferencnek felebezése, elpusztult tehesének munkái Buran Demetru általi megfizetése ellen elutasított és a másodikfokú ítélet helybenhagyott.

A betervezett katonai ügyek az előadói vélemény alapján intéztettek el.

Az alispáni jelentés szerint az erdőségi albizottság rendes ülését október 7-én tartotta meg, mely az időközben betervezett üzemterveket illetékes elintézés végett a miniszteriumhoz beterveztette. A zalathnai közbirtokosság erdője a nagymérvű erdőpusztítások folytán az üzemterv elkészítéséig zár alá helyeztetett.

Petykó Géza adófelügyelő jelentése szerint szeptember hóban egyenes adó fejében befolyt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 46343 frt 12 kr, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál 43042 frt 52 kr. Összesen 89385 frt 64 kr.

Tehát 21204 frt 28 krral több mint a múlt év szeptember havában. Az összes adóhátrálék egyenes adóban szeptember hó végével 676.642 frt 39 kr volt.

Hadmentességi díj ezimben befolyt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 1809 frt 99 kr, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál 1361 frt 22 kr. Összesen 3671 frt 21 kr. A hadmentességi díj hátrálék szept. hó végével 59869 frt 68 krt tett ki.

A kir. adófelügyelő javaslatára be nem hajtható tartozások fejében töröltetett Batizháza község részére 62 frt 59 kr, Czintos község részére 157 frt 43 kr. Karna község részére 87 frt 56 kr. Mogos község részére 160 frt 83 kr. Verespatak község részére 444 frt 66 kr. Csóra község részére 137 frt 60 kr. Bucsum és Karna községek részére 733 frt 64 kr. Tóvis község részére 553 frt 9 kr. Medvés, M.-Stilye, M.-Herape és Forró községekbe 739 frt 49 kr. A tatei körjegyző kerületben fekvő községeknél 940 frt 75 kr, a vajasdi körjegyzőségben 82 frt 62 kr, a hervei körjegyzőségben 45 frt 67 kr. O.-Lapád községben 171 frt 36 kr. O.-Rákos községben 20 frt 67 kr. Nyirmező községben 306 frt 90 kr. Miriszló községben 258 frt 34 kr. Szabaderdő községben 7 frt 62 kr. Krakkó községben 739 frt 43 kr. Tibor 216 frt 92 kr. Királypatak községben 151 frt 61 kr. Diomál községben 53 frt 57 kr. Havasgyógy községben 14 frt 35 kr. Felgyógy községben 253 frt 60 kr. Szohodol községben 304 frt 60 kr. Balázsfalva városban 185 frt 7 kr. Csufud községben 165 frt 72 kr. Balázsfalva falu 142 frt 50 kr. Túr községben 875 frt 88 kr.

Müller Mihály tisztügyész jelentése szerint a lefolyt hóban 27 adóvégrehajtás eszközöltetett, fizetés folytán beszünttetett 9, vásárló hiányában meghiusult 7, megtartott 11 a következő eredménnyel: alamori Rokás Niculai 114 frtra becsült birtoka 10 frt 53 kr adóért eladatott 153 frton, alamori Mokán Toma 103 frtra becsült birtoka 10 frt adóért eladatott 85 frton, alamori Mokán Juon 55 frtra becsült birtoka 24 frt 92 kr adóért eladatott 35 frt 50 krért, alamori Pomerai Juon 462 frtra becsült birtoka 97 frt 68 kr adóért eladatott 550 frt 50 krért, alamori Béla Juon 184 frtra becsült birtoka 9 frt 41 kr adóért eladatott 50 frtért, akmári Kriszteaán Alexi 915 frtra becsült birtoka 143 frt adóért eladatott 124 frt 15 krért, akmári Guronisza György 976 frtra becsült birtoka 80 frt 34 kr adóért eladatott 278 frt 18 krért, akmári Vaszi György 610 frt becsült birtoka 102 frt 91 kr adóért eladatott 136 frtért, akmári Nuez Tódor 671 frtra becsült birtoka 46 frt 81 kr adóért eladatott 102 frton, nagycesergedi Martin György 988 frtra becsült birtoka 237 frt adóért eladatott 200 frton, hervei Kaszt Johana 93 frtra becsült birtoka 61 frt 40 kr adóért eladatott 56 frton.

Pünkösdi Ferencz kir. mérnök előterjesztése folytán a szárazvámi utra folyó evben 100 kavics halomnak vállalati uton leendő beszerzése engedélyeztetett. Lándor község közmunka erejének az ottani görög cath. iskola építésére leendő átengedése tárgyában hozott közíg. bizottsági határozat a közlekedési miniszter által feladatott. Germann Niculaj gabudai g. kath. lelkész közmunkájának megváltása engedélyeztetett.

A marosújvári járásban potlólag eszközölt közmunka-összeírás alkalmával 2138 kétfogatu, 14 egyfogatu kézi napszámmal több és 588 kézi napszámmal kevesebb rovatott ki, ugyanezen járásban a váltásig 1406 frttal emelkedett. M.-Forrói Harmat Bogdánna közmunka váltásdíj elengedése iránti beadványa elutasított.

A kir. építészeti hivatalnak az uti ügyekről tett általános jelentése tudomásul vétetett.

Henter Gábor tisztügyész jelentése szerint a lefolyt hóban a fogházak általános állapota kedvező volt, az élelmezés szabályszerű, a fejelem kifogástalan volt.

A gyulafehérvári kir. törvényszéki fogházban az elítéltek száma szaporodott 41-el, a vizsgálat alattiaké 25-el. Összesen volt elítél 132, vizsgálat alatti 61, a nagyenyedi kir. járásbírósnál szept. hó végével volt elítél 3, vizsgálati 6; a balázsfalvi kir. jbiróságnál elítél egy sem, vizsgálati 7; az abrubányi kir. jbiróságnál elítél 6, vizsgálati 2; a marosújvári kir. jbiróságnál elítél 4, vizsgálati 1.

Tóth Miklós árvaszéki elnök jelentése szerint az árvaszék menete rendes, a kezelés szabályszerű volt.

Gáspár János kir. tanfelügyelő előterjesztése folytán az asszonynepi, magyarbeczei, abrubányai, a vizakui, valamint az alvinczi állami nép és leányiskolák költségvetése az illető miniszterhez felterjesztetett.

Ülés után a feyelmi választmány Szatmári Károly gyulafehérvári főházfelügyelő feyelmi ügyét tárgyalta, s azután az árvaszéki fellebbezések vétettek elő.

A jegyzői tisztet Török Bertalan főjegyző teljesítette.

VEGYES HIREK.

— **Jókai jön!** A világhírű regényíró, kinek a magyar irodalom oly sokat köszönhet, folyó hó 21-én kedden Nagy-Enyedre jön, Visi Imre társaságában, amint biztos forrásból értesülünk. Legyen üdvözölve a hálas közönség nevében, melynek az író s a költő Musája anyyi és oly kitünő gyönyört szerzett!

— **Rudolf trónörökös** az „Osztrák-magyar monarchia irásiban és képmén” című nagy irodalmi vállalatában való közreműködésre Lukács Belát Gyulafehérvár sz. kir. város országgyűlési képviselőjét is felszólította. Lukács Béla Jókai Mórhoz, a vállalat szerkesztőjéhez intézett válaszában közreműködését készséggel felajánlva, kijelentette hogy elsősorban Alsófehérmegye, Gyula-Fehérvár s az erdelyi érzékenység ismertetésében kíván részt venni.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Imreh Károly m. tiszteletbeli aljegyzős joggyakornokot a n.-enyedi kerületi börtönhöz tollnokká nevezte ki.

— **A megyei állandó választmány** f. hó 20-án gyűlést tart. Targy a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése.

— **Neerolgy.** Zeykfalvi Zeyk Gábor a maga. leányai Ella és Janka, napája öz. nagybarcsai Barczay Zsigmondné báró Bruckenthal Zsófia, sógorai. nagybarcsai Barcsay Gábor és es. kir. kamarás, százados és magyar testőr nagybarcsai Barcsay József, — édes anyja özvegy zeykfalvi Zeyk Domokosné báró Kemény Juliánna és számos rokonok nevében melyen megszomorodott szívvel jelentő szeretett nejeinek, nagybarcsai Barcsay Matildának 36 éves korában, boldog házas életének 10-ik évében hosszas betegség következtében folyó év október hava 16-ik napján estéli fél 10 órakor bekövetkezett gyászos kimulását. — Az üdvözültnek hült tetemei folyó év október hó 19-én délután 3 órakor fognak a halottas háznál tartandó gyászrendtartás után a diódi családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. — Béke lengjen azon derék nő porrai felett a ki míg élt, hivatásának minden irányban lelkiismeretes buzgalommal megfelelt!

— **Gyászír.** A m.-déseai ref. egyházközségnek, valamint a n.-enyedi ref. egyházmegyének halottja van. Horvát Sándor déceai ref. lelkész, a benső elhivatással bíró valódi kálvinista pap, híven szerető gyöngéd férj, gondos jó apa nincs többé, f. hó 18-án reggeli 4 órakor 6 hétre terjedő súlyos szenvedés után, küzdelmes életét M.-Désén bevégezte. Temetése f. hó 20-án d. u. 1 órakor lesz. Béke hamvaira!

— **Abrudbányán** a képviselői hely Hegedüs Sándor lemondása folytán — ki a kolozsvári választást fogadta el megürült. Első sorban br. Kemény Jánost emlegetik, de ha Dieső-Szt.-Mártonban biztosítják megválasztását, akkor Visi Imrét, a „Nemzet” szerkesztőjét, ki igen tehetséges és munkás író hírében áll, fogják Abrudbányán bizonyosan megválasztani.

— **Blaža Lujza, Splényi báróné,** e városunk közönsége előtt is kedves emlékből élő művésznő a mult szerdán (okt. 15.) vett búcsút a népszínházról, hogy azután a várszínházban arassa diadálait. „A vörös sapka” című népszínművet, egyik legkedveltebb darabját választotta bucsu előadásul. A színház szorongásig megtelt a legdiszesebb közönséggel, mely az első felvonás 3-dik jelenetében a színe lépő művésznőt koszorú özönnel s szünni nem akaró tapsal fogadta. Az egyik babérszörön tüntetőleg fekete gyászszallal csüngött. A népszínház tagjai, Evva igazgatóval élükön, több író s műbárát jelenlétében, ezüst babérszörön nyújtottak a távozó kartársuknak, ki 9 év alatt egymást érő sikereivel nagyban járult a népszínház felvirágzásához. Solymosi Elek, megyénk szülöttje, s az intézet közkedvességű komikus tartotta az üdvözölő szónoklatot, melyre a művésznő röviden, de találólag azt válaszolta, hogy „ó oda át a Duna másik partján, abban a kis fészekben is az a hű barát és kartárs lesz a ki eddig volt” a beszéd többi részét elfojtotta a kitört zokogás. A művésznő mindenik pályatársától érzékeny búcsút vett, s a megható jelenetnek a rendező esengetyűje vetett véget.

— **Az országgyűlési képviselőház** f. hó 15-én kezdette meg a felirati vitát, melynek alapját a szabad-elyvüpart, a mársékelte ellenzék, a „független és 48-as párt,” az antisemiták, továbbá: Simonyi Iván és Szalay Imre külön feliratai képezték. Berzeviczy, Apponyi Albert, Andreanszky, azután kivált a külügyi kérdésben nagyfontosságú nyilatkozattal a miniszterelnök, Zichy Antal, Pulszky Ferenc szóltak. A szónokok nagyobb része ellenzéki szempontból támadott. A „Pesti Hírlap” jóízűen fejtette meg a miniszterelnök beszédjének a „külügyekről” szóló passzusát ilyen formán: „A ki azt akarja tudni, hogy milyen

viszonyban állunk Oroszországgal — annak Németországgal hoz való viszonyunkat kell tudni. A Németországhoz való viszonyunkat pedig mindenki tudhatja, aki be van avatva; aki pedig avatatlan, hát az hagyjon annak a viszonyoknak békét, mert éppen a béke az alapja Németországhoz való viszonyunknak.”

— **A fővárosi rendőrség** rettentő korrupcióját deríti fel egy vizsgálat, melyet Minoriet Albert rendőrfelügyelő felvilágosításai nyomán Majthényi Dezső, mint a belügyminiszter megbízottja hajt végre. Ügyvédek, kik kimentik a gonosztevőket, alkuszok, ügynökök, kik a visszaélések feletti szembányásért százakat fizetnek, rendőrtisztviselők, kik elnézik a hamis kártyások, csalók és tolvajok üzemeit „Páris titkai”-nak újabb alakban való kiadását — eredeti fotografiákkal illusztrálva — teszik lehetővé.

— **Az északamerikai** stasusok elnök jelöltjai között nem kis szerepet játszik Lockwood asszonyság, 50 éves ügyvédnő. Bukása — biztos.

— **Üzlet.** A folyó október 13, 14 és 15-én Nagy-Enyeden tartott országos baromvásár alkalmával kelt el ökör és tulkok 332 drb, tehén 203 drb, ökör és üsző bornyu 200 drb, kancza és paripa 95 drb, összesen 830 drb. Megjegyzendő, hogy oly gyenge marhavásár mint ez évi októberi, régen nem volt. Marha elég lett volna, de nem volt verő. Így volt a terményvásár is, talán csak a ruhaárusok, kádárok és a pogácsa s gesztenye árusok nem panaszkodhatnak.

— **A „Pesti Hírlap,”** mely hetenként egy-egy zeneművet ad előfizetőinek, a lefolyt hétre Chopin egy szép „Mazurkáját” (Op. 17. nro: 4.) küldötte meg.

— **Ezeregy Éjszaka.** (Teljes kiadás Gálland, Habicht, Vörösmarty és többek kiadásai után rendezte Nádor Gyula. Képekkel díszített első teljes magyar kiadás) — Nádor Kálmán könyvkiadó által egyszerre küldettek be hozzánk e mű 5-9-ik füzetét, melyekkel egyszerre az első kötetet van befolytató a négy kötetre tervezzék érdekes kiadásnak — Lapunk korábbi számaiban ismételve emlékeztünk már meg e rokonszenves vállalatról, mely oly izlées külsője, esimes rajzai által, mint becses beltartalmával kötő le figyelmüket. Az Ezeregy éjszaka nem szorul a nagydobu reklám magasztalására, tudvalevő, hogy halhatatlan Vörösmartynek kedves olvasmánya volt, sőt egy részét ő ültette át nyelvünkre s ez benne is van a fenti kiadásban. S már ez magában foglalja a vállalat garanciáját. Szinte jól esik már a sok „Czigány királynő”, „Sápadt grófné” meg ezekhez hasonló című és tartalmú élményes regények után, igazi költészet sugallta elbeszéléseket hallgatnunk az édeszavú Seherzadé ajkairól. És ez elbeszéléseket gyermekkorunk kedves ábrándjait hívják emlékünke vissza, a tündérmesék világát idézik képzeletünk elé. A „Hálás és szellem” bonyodalmas története, a „Három Kalandos Királyfi” kalandos tettei, aztán „Sinbad hajós” Odysseussal vetekedő tengeri és száraz kalandjai e kötet gyöngyei. És minő változatoság mind ezekben! Azt sem tudjuk, hogy a főt bámuljuk-e, mely kigondolta, vagy a csapongó képzeletet, mely olyan meglepően szőtte össze ezeket az ezer meg ezer féle bámulatos dolgokat. A kiadót ismételve üdvözölhetjük azon szerencsés gondolatáért, hogy az arab költészet és gyöngyét hozzáférhetővé tette egész teljességben a magyar olvasó közönség számára; mint a bibliát tanulsággal olvashatja ennek lapjait fiatalja, öregje a legműveltebb mint az iparos közeposztálynak. Fordítása gondos és a mi fő, jó magyarsága. A teljes mű 36 füzetből fog állani s ára füzetenként 25 kr, mi a füzetek díszes, illusztrált kiállítását tekintve valóban jutányos ár.

KÖZGAZDASÁG.

A komlómivélés Német- és Csehországban.

(Folytatás)

Egy igen fontos kérdésre térek most: a karó- és drót-mivélés kérdésére.

Megvallom, e kérdésben nem tudtam határozott álláspontotra jutni.

Nagyon sok helyt s így például Saazban csaknem kizárólag karót használnak s azt állítják, mindaddig míg fenyőkaró kapható, nem szabad a drótos mivéléshez fogni.

A drótos mivélés barátjai, eltekintve azon körülménytől, hogy a komlónek igen sok ellensége pöndr alakjában a karóban találja menhelyét, felhozzák a karós rendszer ellen azt is, hogy e mellett a szedés alkalmával évente le kell vágni a komló indáit éretlen állapotban.

Ez által az indákban feloszolva áll, vagy oszolás alatti növénytápszerek, a gyökérbe való visszavándorlásának (minden élő növénynek előző) folyamata megzavartatik; ezzel a növény egy természet szerinti táplálékától megfosztatik, s káros ez még azért is, miután az érés alatti indákban lassan visszahuzódó tápszerek szoktatják le a gyökérzetet a tápanyagok felvételétől és készítik ez által elé a téli álom alatti téllenségre. Ha azonban a teljes működésben levő gyökerek által felszívott tápszerek a levágott indák által többé nem dolgozthatnak fel. azokat a növényi kénytelen egy beteges izzadási processussal magából, ugyszólván erőszakkal kivetni; s a természetszerű álomba merülés helyett egy beteges elsenyedéssel készíti magát elő a jövő évi munkálkodásra.

A karós és drótos rendszer között folyó harc még sokáig fogja foglalkoztatni a komló-irodalmat; annyit merek állítani, hogy ha e harc a drótos rendszer mellett fog eldőlni, akkor bizonyára a most elmondottaknak döntő szerepe fog lenni.

Áttérve a karós rendszerre, mely tagadhatatlanul a legegyszerűbb s nem is kíván egyszerre nagyobb befek-

tetési tőkét, — meg kell jegyezni, hogy karónak sikerrel csakis egyenes fenyőfakarókat lehet alkalmazni.

A karó magassága a komló növéstől függ; s míg Saaz környékén láttam alig 4 méter magas karót is, addig a karó magassága némely helyt felmegy 8—10 méterig.

Földolog, hogy a komló lehetőleg ne nőjön túl a karót és tetejéről ne csüngjön vissza.

Miután az ifjú hajtások a föld színén rendszeresen vastagabb karóra bajosabban tekerődnek fel, czélszerű a múlt évi hajtásból egy indát 1-50 méter hosszúságban meghagyni, ezt a karóhoz kötni és az új hajtást először erre futtatni fel.

A drótos mivélésnek annyi módját láttam, hogy annak reprodukálása egész kis könyvet venne igénybe.

Átalánosságban két rendszerre vezethető vissza. Egyik a törpe, két métert meg nem haladó, a másik az 5—7 méter magas oszlopokon való mivélés.

Legczélszerűbbnek láttam, hogy minden sor növénynek egy sor oszlop adassék; az oszlopok távolsága az oszlopok erősségétől és az összekötő drótok vastagságától függ.

Ha olyan tölgyfa-oszlopokat alkalmazunk, melyek csnesza legalább 0-10 méter átmérőjű, akkor az oszlopok egymástól való távolsága lehet 11-50 méter, vagyis oly távol, hogy közöttük 6 tö komló legyen ültetve.

Láttam ugyan és pedig nagyon sok helyt az oszlopokat úgy osztva be, hogy minden harmadik vagy negyedik sorban volt egy oszlopsor. Itt a párhuzamosan álló oszlopok fenyőfa kereszt hevederekkel voltak tetejükön egybekötve, s a futó drótszálak ezen hevederekre erősítve.

E rendszer azonban ott véteik alkalmazásba, hol a sorok távolsága legföljebb 1-20 méter.

Bárha, mint fentebb mondtam, legczélszerűbb, ha minden sornak külön oszlopsort adunk, mind a mellett nem tehetem, hogy meg ne említsem, miszerint még nagyon sok helyt láttam azon eljárást, hogy két sor növény közé teszik ez oszlopokat és így a növényeket felváltva huzzák a jobb és baloldali dióra.

Ez eljárás azonban annyiban kifogás alá jöhet, hogy ez által a növény egyik oldala örökös árnyékban van s így a termés egyrésze soha sem fejlődik úgy ki, mint a napnak és légáramnak egyformán kitett egyenesen fel-futó növénynél.

A növény feltutására alkalmaznak vékony drótot és impregnált spárgát.

A mennyiben a spárga (mint rosz hővezető) nem folyhat be arra, hogy a hőváltozást a rajtok elfutó növény fokozottabban érhesse, — nálunk, hol hirtelen hőváltozások oly gyakoriak, a spárga inkább ajánlható, mint a drót, de meg kell ezzel szemben jegyezni, hogy a drót feltutó szálak beállítására határozottan kevesebbe kerül.

Több helyt láttam az ugynevezett gula- vagy krinolin-rendszerű drótos mivélést; melynél tudniillik egy közepén álló magasabb oszlopra vannak a körülötte lévő komlók feltuttatva. Ez eljárás azonban költséges, komplikált, és még sokkal kevésbé van kipróbálva, hogysem azt ajánlani merném. Mindezen rendszereknek leírása annyiban szükségfeletti, hogy azt még illusztráló képek mellett is bajos a laikusnak érthetővé tenni.

Miután azonban a drót-rendszereknek praktikusabb módjai kis modellekben 8—10 frtért megkaphatók, s miután ezek segítségével könnyen lehet úgy az oszlopok felállítását, mint azok vihar elleni megerősítését — még kevésbé gyakorlott munkásokkal is keresztülvinni: ajánlom ezen modellek megszerzését, mire nézve közbenjárásomat szívesen felajánlom.

Jettnaugban láttam a hajdani Fürt-féle komlótelepen, a Schwindt stuttgarti mérnök által combinált és újabb időben annyi polemiára okot szolgáltatott vihar ellen biztosító oszloprendszert.

Ezzel az oszlopok 0-20 méter vastag fenyőfából, ferdén vannak káltra felállítva. viharmentességük a drótkötések kombinációjából áll.

E rendszer szilárdsága attól függ, hogy fenyő-oszlopok lehető legnagyobb erővel szorítottassanak a kö-alaphoz; mit azonban az oszlopok legkisebb revesedése megakadályoz, mely okból, úgy hiszem, alig fog e rendszer elterjedhetni. Annál kevésbé, mert a beállítás nemcsak nagyon költséges, de ahhoz teljesen begyakorolt munkások is kellenek. A komló mindezen mivélési módnál a földbe szurt kövekhez erősített és egy egyszerű drótkampóval a felső futó drótra kapcsolt spárga vagy vékony drótra fut fel.

Szedéskor egy gyakorlatban könnyen elsajátítható megmérés és gyors elboacsátás által magától lehull; és ott a helyszínén a tobozok leszedetvén, karikába köttetnek s ott hagyatnak, míg teljesen megérnek.

(Folytatás köv.)

— **Piaci árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1884. okt. hó 16-dikéről
Hectoliter tisztabuza 5 ft 25 kr. Rozs 3 ft 50 kr. Elegybuza 4 ft — kr
Törökbuza 4 forint. Zab 2 ft 10 kr. 100 klgm széna 4 ft 20 kr
Egy kilogram sertésus 44 kr, marhahus 40 kr. borjúhús 36 kr
zalma 1 ft 40 kr, borbécsus 28 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:
Dr. MAGYARI KÁROLY.
TÖRÖK BERTALÁN. SZILÁGYI FARKAS.
KIADÓ-TULAJDONOS: WOKÁL JÁNOS.

Sz. 4410—1884.
tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, hogy a kir. kincstárnak végrehajtató 397 frt 95 kr tőke, ennek 6% kamata és 30 frt 7 kr eddigi költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő diódi Dobos Junon I. Szimion gyám által képviselet Dobos Krisztina György Pável, továbbá Dobos Jakob és Dobos Szimion ellen a diódi I. rész 4 sz. tjknyben A+1—28. rendszám alatt foglalt fekvéseiből 5/6-od része 1707 frt megállapított kikiáltási árban Diód község előjárásági helyiségében 1884. évi október hó 24-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. § jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbösen az árverés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Diód község előjárásági helyiségében megtekinthetők.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. július 31-én.

Szentpál,
kir. aljárásbíró.

Sz. 4060—1884.
tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, hogy nagyenyedi Sándor Miklós végrehajtató 268 frt 29 kr tőke, ennek 1883. november 30-tól 8% kamata, 9 frt 75 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő magyarbeczei Balázs János péterfalvi ellen az m.-bezei 14 sz. tjknyben A+1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16. 18. sz. alatt foglalt fekvése 680 frtban megállapított kikiáltási árban M.-Beze község előjárásági helyiségében 1884. évi november hó 15-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. § jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbösen az árverés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a M.-Beze község előjárásági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. szeptember hó 5-én.

Jóvián,
kir. aljárásbíró.

282 szám.
1884.

Árverési hirdetmény

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíró 529—884. számú végzése által balázsfalvi Grámmá Amália javára nagycsergedi Pap József ellen 750 frt tőke, ennek kamatai és eddig összesen 86 frt 54 kr perkoltszék követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 1050 frtra becsült 2 drb 5 és 8 éves szürke kanca, (egyike csikós) 1 drb 3 éves szürke csikó, 1 drb 5 éves fejszival kis üszöbörnyuval, 1 drb 2 éves bival üszöbörnyu, 2 drb 5 éves fehér ökör, 2 törökbuza kas lézből, 1 ökörszékér és 1 egyulásti lószékérből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1154 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis nagycsergedi határon alperes lakásán leendő eszközökre 1884. év október hó 27-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kiütetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.
Kelt Balázsfalván, 1884. évi október hó 9.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

Haszonbéri hirdetés.

Reznek István és neje hagyatékának, a nagyenyedi határon egy tagba levő 59 és fél holdnyi birtoka, 1884. év október hó 26-án délelőtt 11 órakor Nagyenyeden alólirt zárgondnok irodájában haszonbérbe adatik.

A haszonbéri idő 1885. év április 24-én kezdődik és tart három évig.

Kikiáltási ár 833 frt és árverező köteles annak 10% bánatpénzképp letenni.

A részletes feltételek alólirt zárgondnoknál megtekinthetők.

Müller Mihály,
hagyatéki zárgondnok.

Wokál János könyvnyomdája Nagy-Enyeden.

1437
1884

Árverés.

A vezetésem alatti kir. kerületi börtön házi élelmezésénél 1885-ik évben gyűendő konyhai és sütődei hulladékok, kenyérhéjak és moslék értékesítése czéljából f. év. november hó 8-án d. e. 10 órakor hivatalos szobámban nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Bánatpénz 5 frt.

A feltételek irodámban megtekinthetők.
Nagy-Enyeden, 1884 október hó 16-án.

Balkay,
igazgató.

A TRANSILVANIA kölcsonös általános biztosító társaság

ügynökségét átvevén, tisztelettel ajánlom szolgálomat a nagyérdemű közönség részvételebe.
Nagy-Enyed, 1884. október hó.

Schneider Frigyes.

LAKÁS: Szentkirály-utca, az ev. luth. iskolában.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Nagy-Enyed városában a piacszor régi városházában, egészben új

husfüstölőt

rendeztem bé. — Ezen üzlet szakzerű vezetése és rendszere czéljából kitünő bizonyítványokkal ellátott szakegyént fogadtam fel, ki minden e szakmához tartozó husfüstöléseket, ugymint: naponta friss tormás virsli, sonka, szalvaládé, szalonna, lennyel kolbász stb. tisztán és izlésteljesen maga végez, melyekért alólirt mindig jótállást vállal.

Árusítók illő árleengedésben részesülnek.

Egyuttal tudatom a nagyérdemű t. cz. közönséggel, hogy minden e szakmához tartozó megrendeléseket jutányosan és pontosan teljesítek.

Szíves pártfogásért esdeklet:

Hudeliszt Mátyás,
vendégfogó.

3-3

A Hoff János-féle legelső, legjobb nyálkaoldó malátakivonat melluzokorkák két papírba vannak csomagolva.

Hoff János malátakivonat gyögsör. 1 üveg 60 krajczár.
Hoff János süritett malátakivonat 1 üveg 1 f. 12 kr, kisüveg 80 kr

Orvosi tekintélyek, mint Bécsben: Dr. Bamberger, Serötter, Schnitzler, Rokitzky, Basch, Finger stb.; Berlinben: Dr. Frerichs, Langenbeck, Liebreich Osk. st. tanárok számos betegségben a legjobb eredménnyel rendelik.

Hoff János malátakivonat mell-czukorkák 60, 30, 15 és 10 kr. Csak valódi két papír zacskókban.
Hoff János-féle malátakivonat gyögszokoládéja 1/2 kiló I. rendű 2.40 II. 1.60 1/4 kiló I. 1 frt 30, II. 90 kr.

GYÓGYULÁS

mell és gyomorhajókából; sikeresen hat hurutos bántalmak, sorvadás, ideggyengeség és erőtlenedés, emésztési gyögszék ellen és mint erősítő szer lábbadozóknak.

HOFF JÁNOS

urhoz, malátakészítmények feltalálójához és gyárosához Europa legtöbb uralkodóháza udvariszállítóházhoz, Bécs, Bräunerstrasse 8.

Ruma, 1877. december 22.
Önnök kitünő malátakivonat egészségösre, és malátá-choocoládéja nemcsak nöm idült mellbaját, hanem az en megrögzött gyomorfájdalmat is feltünően enyhítette, miért Istennek és önnök hálával tartozunk. Kérem egyszersmind (következik a megrendelés.)
Tisztelettel

Georg Gröger, állatorvos, Ruma.
Német-Palánka, 1883. márcz. 20.
Miután önnök malátakivonat egészségösre által feltünő javulást érzek, kérek ismét 6 palaczkot postautánvétellel.
Tisztelettel
Beck András, Német Palánka.

Orvosi gyógyjelentések.

Első gyógyjelentés. Baja, 1881. november 27.
Örömmel értesitem, hogy ön egészségösrenek használata 70 éves atyammal, ki heves mellhurutban és teljes étvágyhiányban szenvedett, melyek minden gyógyszerrel dacoltak, a hurutot megszüntette, s az étvágyát ismét helyreállította. Kérem számomra ismét 13 palaczk egészségösört küldeni Tokajba.
Tisztelettel
Dr. Dóry, megyei főorvos, Baján.

Második gyógyjelentés 1882. július 16-án.
Az ön egészségösösre 70 éven felül levő atyámat annyira megerősítette, hogy kérem a már ismert címzett alatt azonnal 18 palaczkot küldeni.
Tisztelettel
Dr. Dóry, m. főorvos Baján.

Alapítottatott 1847-ben; Bécsben és Budapesten 1861. óta.
1—5 60 magas kitudtetéssel.

Raktár Nagy-Enyeden, Kovács József gyógyszerházában.

Szerk...
Nag...
A KIA...
Lap sz...
közlem...
Kia...
Wokál J...
az előf...
bérme...
Kéziratok

Kedve...
nekünk; ill...
gyarország...
Ha nem is...
az ő hatalm...
ezer lélekre...
lemi hatás...
azoknak sz...
felsőségét...
fejedelem...
egy személ...
denkinek s...
mindenki...
egész az éj...
elméje ragy...
vezni tudja...
de szellemé...
hat gyönyör...
vel még in...
a pillanatot...
eljövend kö

Mily jó...
nak, kinek...
Be-betérnek...
vendég köles...
sem történi...
mellett ne...
hátra fordul...
Hát ha még...
nyájan leköt...
Ilyen jó pátr...
ben. Sajnálj...
járól némi z...
lyesebben fe...
idő rövidsége...
Jókai...
képviseleonek

„1784-be

— Közli: Sze

Ugyan...
napja volt...
oláh sokaság...
torokkal kiá...
tek! mert n...
mind megö...
a veszedele...
szaladni, h...
szent helyn...
tették el ma...
bitzei A...
néhai Ribit...
ségével, Ne...
István feles...
nebonaságot...
ajtókat beva...
zött főbíró...
gya fogta m...
tudod-e, h...
velem, ho...
gát, a mag...
karághoz, o...
udvarára vo...
özvöge ped